

Ester Krumbachová
24.11.2021 – 6.3.2022

Výstava se koná pod záštitou ministra kultury ČR Lubomíra Zaorálka a primátorky statutárního města Brna Markéty Vaňkové.

The exhibition will be held under the auspices of Mr Lubomír Zaorálek, Minister of Culture, and Ms Markéta Vaňková, Mayor of the City of Brno. Statutární město Brno dotuje provoz Domu umění města Brna, příspěvkové organizace.

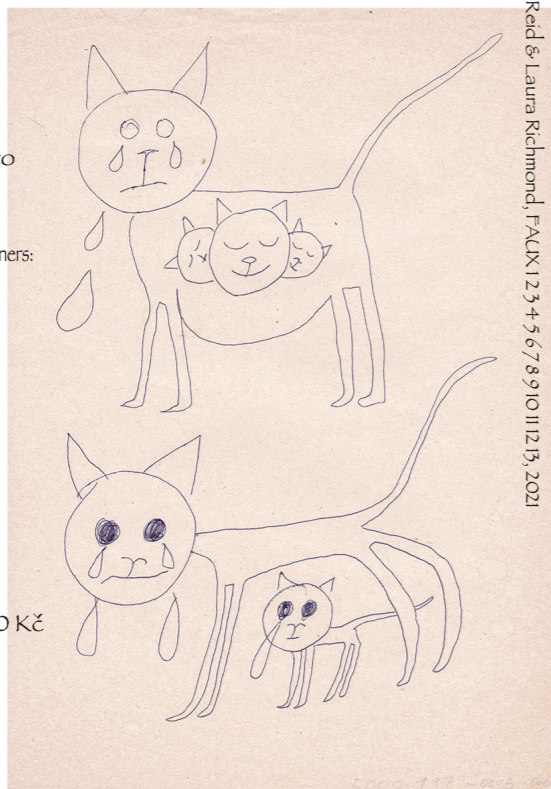
The House of Arts Brno is a contributory organisation funded by the Statutory City of Brno.



Pořadatelé Organised by Dům umění města Brna, Are | are-events.org
Podpora Supported by Statutární město Brno, Ministerstvo kultury ČR, Státní fond kultury
Hlavní mediální partneři Main media partners: Česká televize, Právo & Novinky.cz

Dům umění města Brna
Malínovského nám. 2, Brno
Otevřeno út–ne 10–18 h
Každou středu jednotné vstupné 20 Kč
Open Tue–Sun 10 am – 6 pm
On Wednesdays general admission 20 CZK

dum-umeni.cz



Přední strana front: Beca Lipscombe & HIT & Morwenna Kearsley & Bernie Reid & Laura Richmond, FAX: 12345678910111213, 2021

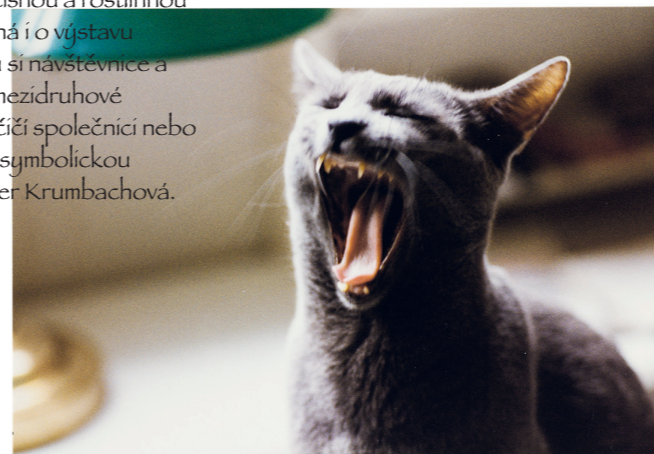


Kurátorky Curators: Edith Jeřábková, Kateřina Svatoňová
Participující umělci a umělkyně Participating artists: Anna-Marie Berdychová, Jan Boháč & Anna Ročňová, Daniela & Linda Dostálková, David Fesl, Libuše Jarcovjácová, Jiří Kovanda, Beca Lipscombe & HIT & Morwenna Kearsley & Bernie Reid & Laura Richmond, Marek Meduna, New Noveta & Vindicatrix & Atelier Bába
Kočky z kočičího útulku Tlapky Mochov Cats from the cat shelter Tlapky Mochov: Aran, Bajaja, Fazolka, Hvězdička, Johánek, Mauglínka, Miša, Pastelka, Petinka, Prasínek, Šneček, Uki
Architektura Architecture: Objektor
Design: HIT, Daniela & Linda Dostálková

Produkce Production: Jitka Pernesová, Ida Tausch
Jazyková spolupráce Copy editing: Kateřina Danielová
Překlad Translation: Guy Tabachnick
Instalace Installation: Radek Čák, Pavel Dvořák, Tomáš Plachký
Doprovodný a edukační program Accompanying and educational programme: Romana Horáková, Lenka Trantírková
Média Media: Anna Kvášová
Poděkování Acknowledgements: Ivo Paik in memoriam & Jarmila Košnářová, Jan Krumbach, Helena Albertová, Tereza Brdečková, Lucie Černá, Michal Činátl, Šárka Hejnová, Radovan Jeřábek, Edita Pešková, Noemi Purkrábková, Petr Václav, Dana Zeminová

Výstava představuje dosud neznámou pozůstalost Ester Krumbachové, významné režisérky, scenáristky, spisovatelky, výtvarnice a návrhářky filmových a divadelních kostýmů, a to v tematických blocích, které odkrývají její přemýšlení o kostýmní tvorbě, zejména úloze detailu a využití barev, o vztahu významu, výtvarné formy a celkové atmosféry filmu, o práci s textem kopírujícím mluvený projev a lidové vyprávění, její vztah k magii, vesmíru, živým organismům, vaření, lásce, smrti, subjektivitě, mužské a ženské polaritě nebo hierarchií druhů i společenských a pracovních pozic. Jsou zde vystaveny její malby a kresby, kostýmní návrhy, šperky, dopisy přátelům (a kočkám), deníky a soukromé fotografie i filmové práce. Jelikož je tvorba Ester Krumbachové stále inspirativní a potkává se s mnoha aktuálně řešenými tématy, požádali jsme o spolupráci na výstavě současné umělce a umělkyně. Expozice je nejen prostorem pro navázání dialogu mezi minulou a současnou uměleckou tvorbou a výbušnou kreativitou, ale i mezi uměním, živočišnou a rostlinnou říší – jelikož se jedná i o výstavu umístovací, mohou si návštěvníci a návštěvnice v této mezidruhové atmosféře najít kočičí společníka nebo společnici, jejichž symbolickou kmotrou bude Ester Krumbachová.

This exhibition presents the previously unknown estate of Ester Krumbachová, an important director, screenwriter, author, artist, and designer of film and theater costumes, in thematic blocks: visitors will learn about her thoughts on costume creation, especially the role of details and use of colors; the relationship between meaning, visual form, and the overall atmosphere of a film; her work with text copying the spoken word and human narration; and her relationship to magic, the universe, living organisms, cooking, love, death, subjectivity, male and female polarity, and the hierarchy of species as well as social and work positions. Her paintings and drawings, costume designs, jewellery, letters to friends (and cats), diaries, and private photographs are presented here, as is her film work. Because the work of Ester Krumbachová continues to inspire and addresses many currently debated topics, we invited contemporary artists to collaborate on the exhibition. The exhibit is a space for establishing dialogue not just between past and present artistic work and explosive creativity, but also between art and the plant and animal kingdoms—because the exhibition will also present cats available for adoption, in this interspecies atmosphere visitors can find a feline companion whose symbolic godmother will be Ester Krumbachová.



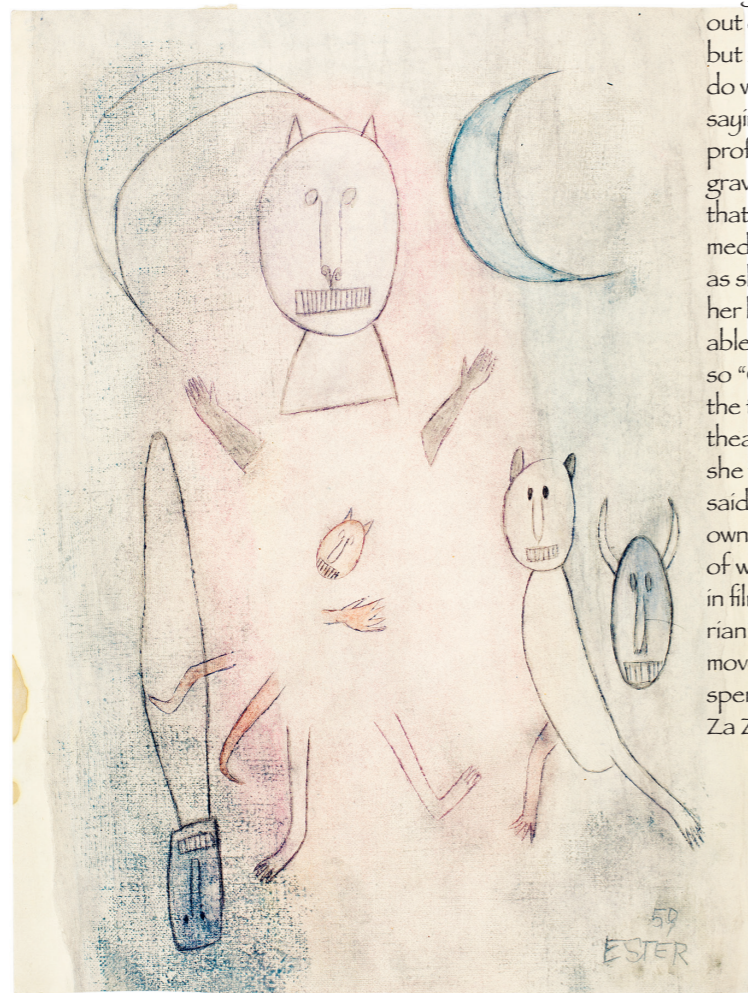
Walk in Wardrobe

Ester Krumbachová
Dům umění města Brna House of Arts Brno
dum-umeni.cz
24.11.2021 – 6.3.2022



CZ

Ester Krumbachová (1923–1996) v mnoha směrech vybočovala z představy o správné ženě v normalizačním Československu. Měla síce manžela a spoustu mužů, ale byla vlastně svobodná a bezdětná. Když se po válce vrátila z Berlína, nechala se nasadit na dělnické práce do pohraničí Jižních Čech, kam nikdo dobrovolně nechtěl. Krumbachová píše: „Byla jsem na nejspodnější příčce žebříčku, to mi vyhovovalo ne z masochismu, který neovládám, ale proto, že na té nejnižší příčce jsem mohla dělat, co jsem chtěla.“ S oblibou říkala, že kromě prostituce a hrobnictví provozovala snad všechny možné profese. Měla spoustu schopností, které se v syntéze jedinečně uplatňovaly v médiu filmu – filmová práce byla její láska, jak říkala, kostýmní práce byla jejím partnerem na celý život. Jiné médium, které by bylo takto „gesamtkunstwerkové“ později již nenašla – ani divadlo, přestože se divadelním kostýmům a výpravě věnovala i po zákazu práce u filmu. Díky tomu, že říkala, co chtěla, a jednala dle svého, byla brzy bez práce, přesněji bez filmové práce: „nevešla [...] se do totality“, jak psala. Vyhýbala se všem hnutím, náboženstvím a -ismům. Celý svůj život prožila v bytě Za Zelenou liškou, se svými zvířaty a kytkami, které bezmezně milovala, v zemi svého (pronajatého) bytu. Jako by tam monstery a parožnatky zapustily kořeny přes všechna patra a ona a další obyvatelé tohoto pralesa uprostřed socialismu zůstali upoutáni v pralesní příbuznosti, v mikrosvětě jiných symbiotických vztahů. Tam psala scénáře, povídky, pohádky, reflexe, navrhovala kostýmy a šperky, někdy pod svým jménem, jindy pod jinými, vytvářela amulety, kreslila a malovala obrazy. Neměla jen jedno povolání, tak jako tehdy většina lidí. Ivanu Vyskočilovi jednou napsala: „když umřu a požádám v poslední vůli, abys držel naďe mnou řeč, jak bys mě označil? Mám pocit, že bych se měla zamyslet nad světlou budoucností a označit konečně sama sebe jako zástupkyni nějaké profese. Zahajovals mi výstavu obrazů. Copak to jsou obrazy? Jsou, jistě. Ale bez normy, abych se nazvala ‚malířka‘. Dyt’ dělám jenom podivný kotrmelce celý život. Mohla bych od zejtřka zpívat šanzóny, co bych si je napsala. Ale nejsem šanzonierka. Jsem Esterka z třetí A. Jsem spisovatelka? Samozřejmě, že ne. Ty věci jsou primitivní, až hrůza, jsou zkrátka něco jako já. Snad – pravděpodobně – rozumím trochu filmu.“ Její způsob myšlení byl oddenkovitý a asociativní, rozbíhal se mnoha směry a zase se vracel zpět do své trajektorie, aby za chvíli zase mohl utéct. V jejích textech, črtách a poznámkách se mísí příběhy, vzpomínky, úvahy, práce, problémy života. Jsou vtipné, radostné, smutné, plačtivé a jindy zase kritické. Jemný cit pro jazyk sem tam kořeni drsné výrazy a záměrné hrubky. Kromě koček musela Krumbachovou poutat k Čechám také čeština; v každém dopise si s ní láskyplně hraje jako kočka, skoro slyšíme, jak přede.



EN

Ester Krumbachová (1923–1996) diverged in many respects from the image of a proper woman in normalization-era Czechoslovakia. Although she had a husband and many men, she was essentially free and childless. When she returned from Berlin after the war, she signed up as a laborer to the border regions of Southern Bohemia, where nobody wanted to go voluntarily. Krumbachová writes: “I was on the lowest rung on the ladder, this suited me not out of masochism, which I’m no good at, but because at the lowest rung I could do what I wanted.” She relished in saying that she had practiced all possible professions other than prostitution and gravedigging. She had many abilities that were uniquely synthesized in the medium of film—film work was her love, as she put it, and costume design was her lifelong partner. Later, she was never able to find any other medium that was so “Gesamtkunstwerk-like”—not even the theater, although she worked on theater costumes and sets even after she was blacklisted in film. Because she said what she wanted and behaved her own way, she soon found herself out of work—more precisely, without work in film: she “didn’t fit [...] into totalitarianism”, as she wrote. She avoided all movements, religions, and isms. She spent her whole life in her apartment on Za Zelenou Liškou Street with her cats

and plants, whom she loved without limit, on the territory of her (rented) apartment. It was as though the monstera and stoneworts had taken root there, down through the stories below, and she and the other inhabitants of this primeval forest in the middle of socialism remained bound in sylvan affinity, in a microcosm of other symbiotic relations. There she wrote screenplays, stories, fairy tales, and essays; she designed costumes and jewellery, sometimes under her own name and sometimes under that of others; she created amulets; she drew and painted pictures. Unlike most people at the time, she never had just one occupation. She once wrote Ivan Vyskočil: “when I die and I request in my last will for you to give a speech over my body, what would you label me? I have a feeling that I should think about a bright future and finally label myself as a representative of some profession. You spoke at the opening of an exhibition of my paintings. Are they paintings? Of course they are.

But without a standard for me to call myself a painter. After all I’ve just been doing strange somersaults, all my life. I could, starting tomorrow, start singing chansons. But I’m not a chansonnière. I’m Ester from 3A. Am I an author? Of course not. Those things are primitive to the point of horror, in short they’re something like me. Perhaps—probably—I understand film a little.” Her way of thinking was rhizomatic and associative, it would run off in many directions and come back again to its trajectory, only to flee once more a moment later. Her texts, sketches, and notes have a mix of stories, memories, thoughts, works, the problems of life. They’re funny, joyful, sad, plaintive, and sometimes also critical. She spiced up her fine sense for language here and there with coarse phrases and intentional errors. Krumbachová must have felt tied to Bohemia not just by her cats, but also by the Czech language. In every letter, she plays affectionately like a cat; we can almost hear her purr.



Obrazový materiál: Archiv Ester Krumbachové Images: Ester Krumbachová Archive

